

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради

Закладу вищої освіти

«Подільський державний університет»

від 30.11.2023, протокол № 10

Введено в дію наказом ректора

від 01.12.2023, № 214

Ректор

Володимир ІВАНІШИН

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВІДКРИТІ ЗАНЯТТЯ
В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»
(Нова редакція)**

м. Кам'янець-Подільський

2023 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Відкрите заняття – це форма педагогічного контролю, метою якого є виявлення рівня професійної компетентності та педагогічної майстерності викладача для подальшого удосконалення викладацької діяльності та підвищення рівня навчальних досягнень студентів.

Відкрите заняття виконує ряд функцій, а саме:

- інформаційну – з одного боку, з'являється інформація щодо рівня професійної компетенції та педагогічної майстерності викладача, з іншого, – щодо рівня підготовленості студентів групи (поток);
- діагностуючу – виявляються провідні методи і прийоми, що застосовуються викладачем, їх відповідність цілям заняття, врахування специфіки аудиторії; встановлюються причини певних похибок у знаннях студентів;
- стимулюючу – стимулює подальше удосконалення професіоналізму викладача і навчальної діяльності студентів;
- прогнозуючу – дозволяє розповсюджувати у наступників передовий досвід, окреслювати шляхи зростання педагогічної майстерності викладача.

1.2. Відповідно до поставленої мети відкриті заняття проводяться за такими видами:

- *пробне* – відкрите заняття, що проводиться претендентом на посаду викладача для підтвердження своєї професійної придатності;
- *показове* – відкрите заняття, яке проводиться з метою демонстрації передових методик викладання, використання новітніх освітніх технологій;
- *планове (поточне)* – відкрите заняття проводиться відповідно до кафедрального графіку, що складається на початку кожного нового навчального семестру для всього науково-педагогічного складу кафедри із зазначенням дати, теми та місця проведення заняття. При складанні графіку необхідно враховувати власні побажання викладачів, за якими залишається право вибору теми і дати відкритого заняття;
- *позапланове* – відкрите заняття, яке проводиться у разі надходження до

ректорату чи деканату факультету/дирекції інституту письмової заяви (заяв) студентів зі скаргою на низький рівень проведення навчальних занять тим чи іншим штатним викладачем. Ухвалу про необхідність проведення таких занять виносить ректор або проректор з навчальної роботи за погодженням з деканом факультету/директором інституту і завідувачем відповідної кафедри;

– *конкурсне* – відкрите заняття, що проводяться викладачем кафедри, який претендує на присвоєння вченого звання професора чи доцента.

1.3. Відкрите навчальне заняття оголошується заздалегідь та доступне для відвідування представників ректорату, навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти, деканату/інституту, завідувачів кафедр, голів методичних комісій факультетів/інститутів, професорсько-викладацького складу кафедри та університету, представників органів студентського самоврядування тощо.

1.4. Заняття вважається таким, що відбулося, якщо на ньому були присутні не менше трьох викладачів, включаючи завідувача відповідної кафедри.

2. ПЛАНУВАННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

2.1. Графік відкритих занять, відповідно до доданої форми, складається завідувачами кафедр на початку кожного семестру навчального року за затвердженим розкладом та подається до НМВ ЗЯВО (додаток 1).

Обов'язковим для викладачів, що працюють за основним місцем роботи є планування одного відкритого заняття на навчальний рік.

2.2. Право вибору теми і дати показового, планового та конкурсного заняття надається викладачам на підставі робочої програми навчальної дисципліни.

Тему пробного та позапланового заняття й час його проведення визначає завідувач кафедри.

2.3. До графіка відкритих занять насамперед вносяться:

– викладачі, які претендують на присвоєння вченого звання професора чи доцента;

–викладачі, після проведення занять якими були зроблені негативні висновки про низький рівень засвоєння студентами навчальної дисципліни за результатами перевірки залишкових знань, анкетування тощо.

2.4. Інформація про відкрите заняття за тиждень до його проведення додатково оприлюднюється на дошках оголошень кафедри, факультету або інституту та університету.

2.5. Перенесення відкритих занять дозволяється у разі хвороби викладача, відрядження тощо. Інформація про зміни у графіку відкритих занять доводиться до відома методиста НМВ ЗЯВО.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ТА АНАЛІЗУ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ

Будь-яке заняття (лекційне, практичне, лабораторне, семінар) повинно представляти собою професійну, логічну, психологічну, організаційну, наукову, виховну та методичну єдність.

Відповідно, компонентами заняття є:

організаційний – це старанна підготовка до заняття як викладача, так і студента, продуманий науково-методичний комплекс забезпечення, відбір форм і методів, раціональний розподіл часу та організація плідної роботи всієї групи й кожного студента окремо;

науковий – це високий науковий рівень викладання, глибоке знання матеріалу, нових досягнень у своїй та суміжних з нею галузях знань, уміння ними користуватись;

логічний – це послідовний, логічний зв'язок всіх етапів заняття як єдиного цілого;

психологічний – викладач і студент виступають в ролі партнерів; на занятті панує атмосфера доброзичливості, емоційності, зацікавленості, відкриття чогось нового, що спонукало б студента до творчої активності, бажання приймати участь в обговоренні проблем, співпрацювати з викладачем;

методичний – це забезпечення різноманітних методів навчання і контролю, які відповідали б типу заняття та його цілям, сприяли б їх реалізації;

виховний – при викладанні навчальної дисципліни, використовують не

лише «технічний», а й гуманітарний потенціал, тобто орієнтація на студента, формування його пізнавальних інтересів і потреб.

Критерії оцінки педагогічної майстерності. При контролі відкритих занять варто звернути увагу на:

- відповідність змісту заняття (теми і питань, що її розкривають) робочій програмі дисципліни;
- наявність у викладача плану заняття;
- форми роботи зі студентами (фронтальна, групова, індивідуальна робота);
- правильність підбору викладачем матеріалу для заняття, науковість його викладу;
- зв'язок теорії з практикою (розкриття визначених компетентностей);
- використання викладачем власних розробок з курсу;
- звернення до різних джерел інформації (зі списку основної та додаткової літератури), у тому числі до періодичних видань, наявних у науковій бібліотеці університету;
- застосування технічних засобів навчання та інформаційних технологій у ході заняття;
- використання наочного приладдя, дидактичного матеріалу;
- відповідність методів змісту заняття, рівню підготовки студентів, ефективність застосовуваних методів і прийомів;
- використання інноваційних методів навчання;
- активізація студентів на занятті, диференційний підхід у роботі з ними;
- контроль знань студентів;
- підведення підсумків заняття;
- досягнення поставлених результатів;
- дисципліна й увага аудиторії в ході заняття (концентрація та увага, характер питань, що задаються викладачеві тощо).

Крім загальних питань, характерних для усіх видів занять, при оцінці занять необхідно враховувати спеціальні критерії оцінювання лекційних, практичних і лабораторних занять

Той, хто відвідує відкрите заняття, повинен оцінювати його не за одним критерієм, а розглядати його у комплексі.

4. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ

4.1. До початку проведення відкритого заняття науково-педагогічний працівник обов'язково має розробити навчально-методичне забезпечення дисципліни та комплекс розміщений у системі дистанційного навчання Moodle.

4.2. Відвідувачі повинні зайти в аудиторію до початку заняття, дотримуватися педагогічного такту та не втручатися в хід заняття.

4.3. Завдання відвідувачів – проаналізувати, чи досягає поставленої мети викладач, котрий проводить відкрите заняття, за допомогою яких методичних прийомів і засобів навчання він реалізує вимоги робочої програми, які результати його діяльності. Заняття оцінюють за критеріями, наведеними в протоколі відкритого заняття (додатки 2).

4.4. Обговорення відкритого заняття відбувається на засіданні кафедри. Викладач, котрий проводив відкрите заняття, має пояснити свій педагогічний задум, обґрунтувати вибір застосованих методів і засобів.

Відвідувачі мають детально проаналізувати переваги й недоліки заняття з науково-методичної точки зору, звернути увагу на досягнення поставлених цілей, ефективність використаних засобів мультимедіа, наочного приладдя, дидактичних матеріалів та ін., відзначити недоліки, помилки, допущені в організації й змісті заняття, дати рекомендації щодо удосконалення роботи викладача. Узагальнення та рекомендації підсумовує завідувач кафедри.

За результатами проведення відкритих занять може бути винесене рішення про клопотання перед ректором вченою радою факультету/інституту та/або університету щодо:

- позбавлення права ведення занять відповідного виду;
- надання права ведення занять відповідного виду;
- рекомендації викладача на здобуття відповідного вченого звання.

4.5. Результати проведення відкритих занять, відображені у відгуках та витягах з протоколів засідань кафедр, аналізуються робочими групами науково-

методичних комісій факультетів/інститутів та НМВ ЗЯВО. На їх підставі науково-методичних комісій факультетів/інститутів та НМВ ЗЯВО розробляють заходи щодо вдосконалення освітнього процесу в університеті та надають їх для схвалення науково-методичній раді університету.

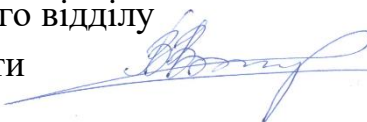
ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

Ірина ЯСІНЕЦЬКА

Керівник навчально-методичного відділу
забезпечення якості вищої освіти

Віталій ВОЛОЩУК

Додаток 1 до Положення про відкриті заняття

Завідувач кафедри _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

«___» _____ 20__ р.

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

викладачами кафедри _____ на ___ семестр _____ навчального року

Дата проведення	Час проведення	Спеціальність	Назва кафедри	Вид заняття	Курс	Аудиторія, навчальний корпус	НПП який проводить заняття

Протокол засідання кафедри
від «___» _____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Ірина ЯСІНЕЦЬКА

« _____ » _____ 20__ р.

ПРОТОКОЛ
відвідування відкритого заняття

Лектор, викладач _____

Кафедра _____

Факультет/інститут _____

Форма навчання _____ спеціальність, курс _____

Навчальна
дисципліна _____

Тема заняття _____

Дата _____ Початок заняття _____ Аудиторія _____

Короткий аналіз відкритого заняття

ВИСНОВКИ

1. Загальна констатація навчального та науково-методичного рівня заняття

---

2. Рівень проведення заняття «високий», «достатній», «низький» (потрібне підкреслити або доповнити)

---

3. Пропозиції щодо вдосконалення рівнів проведення відкритого заняття

Професійного

Наукового

Методичного

Організаційного

Відкрите заняття відвідали: посада, ПІБ, підпис:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Думка лектора, викладача:

З відгуком ознайомлений: «___» _____ 20__ року _____
підпис

Результати відвідування відкритої лекції обговорені на засіданні кафедри

_____ Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Зав. кафедри _____